

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Biroul permanent al Senatului

Bp. 114 / 05.05.2025

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

INTRARE Nr. 2604
IESIRE
Ziua 23 Luna 04 2025

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale (b114/31.03.2025)

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative privind utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale (b114/31.03.2025)*.

Biroul permanent al Senatului

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

L. 14 / 05.05.2025

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 23.04.2025, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare**:

- proiectul legislativ este formulat într-un limbaj neclar și lipsit de rigoare juridică, fiind redactat mai degrabă într-un mod declarativ decât normativ. Articolele propuse nu respectă cerințele de claritate, precizie și predictibilitate a legii, prevăzute de Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- printre principalele deficiențe identificate se numără:
 - definiții incomplete și vagi – spre exemplu, inteligența artificială este definită ca „orice sistem informatic capabil să îndeplinească funcții cognitive precum

învățarea, raționamentul și luarea deciziilor”, fără a se face distincție între sisteme generative, algoritmi de învățare automată sau AI simbolic, ceea ce conduce la incertitudine în aplicarea normelor;

- lipsa normelor de aplicare concretă – proiectul prevede interdicții generale (ex.: folosirea AI în pronunțarea hotărârilor judecătorești sau luarea deciziilor administrative fără intervenție umană), dar nu detaliază criteriile, procedurile sau excepțiile în care tehnologia poate fi folosită cu garanții adecvate;
- inadecvare tehnico-juridică – unele articole, precum cele referitoare la certificarea sistemelor AI de către entități independente, nu indică autoritățile competente, condițiile de acreditare sau regimul sancționator aplicabil în caz de nerespectare;
- reglementare sancționatorie disproporționată – proiectul instituie pedepse penale uriașe fără o delimitare clară între faptele penale și abaterile administrative;
- lipsa corelării cu dreptul european în vigoare – proiectul ignoră demersurile de la nivel european privind reglementarea AI - COM(2021) 206 final;
- propunerea legislativă utilizează și terminologii neglijente, inadecvate în utilizarea prescurtărilor și a conceptelor fundamentale din dreptul european. Spre exemplu, utilizarea eronată și inconsistentă a prescurtării „AI” în locul termenului consacrat în legislația UE – „IA” (inteligență artificială) – ceea ce denotă o lipsă de aliniere cu standardele și terminologia impusă prin Regulamentul (UE) 2024/1689 privind IA. Potrivit acestuia, un „sistem de IA” este definit în mod clar și detaliat, iar utilizarea prescurtării „AI” (preluată adesea din engleză) este improprie într-un act normativ național, care trebuie redactat în limba oficială și în acord cu legislația UE;
- definiția propusă pentru „*inteligența artificială*” este semnificativ inferioară standardului normativ european. Spre comparație, Regulamentul (UE) 2024/1689 definește un sistem de IA ca „un sistem bazat pe o mașină care [...] deduce, din datele de intrare pe care le primește, modul de generare a unor rezultate precum previziuni, conținut, recomandări sau decizii”. În propunerea legislativă, această complexitate conceptuală este redusă la „*un sistem informatic capabil să îndeplinească funcții cognitive*”, ceea ce nu acoperă criteriile esențiale de autonomie, adaptabilitate sau influențare a mediilor externe. Această formulare poate conduce la aplicarea greșită sau la interpretări neuniforme ale legii;
- nu se poate institui un nou sistem sancționator prin propunerea legislativă, fiindcă încălcarea obligațiilor în legătură cu responsabilitatea folosirii inteligenței artificiale este deja reglementată de art. 99 din Regulamentul menționat anterior;

- adoptarea propunerii legislative nu se justifică în contextul existenței unor reglementări legale asupra unor situații identice. Existența unei duble reglementări va crea dificultăți de aplicare a legii. Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Regulamentul IA) este aplicabil direct în România, fără măsuri de transpunere suplimentare și afectează furnizorii și utilizatorii comerciali sau instituționali ai sistemelor de inteligență artificială utilizate în UE, indiferent de locul în care acestea funcționează sau sunt dezvoltate;
- propunerea introduce obligații și interdicții (ex.: audit AI, dreptul la explicație, limitări în justiție, supraveghere sau în administrația publică) care sunt deja prevăzute, într-o formă armonizată, în AI Act. În plus, stabilește un regim propriu de sancțiuni penale și administrative fără nicio corelare cu AI Act, care prevede un cadru clar de sancțiuni procentuale la nivel european. Riscul de suprapunere între norme naționale și europene este semnificativ, iar aplicarea dublă ar putea genera incertitudine juridică și dificultăți practice;
- elaborarea unei legi naționale ar trebui să fie complementară și ulterioară, nu paralelă. România are obligația de a pune în aplicare Regulamentul european, inclusiv prin desemnarea unei autorități naționale de supraveghere, dezvoltarea de registre și adaptarea mecanismelor administrative. O lege națională coerentă și eficientă va putea fi elaborată numai după intrarea în vigoare a AI Act, pornind de la:
 - atribuțiile naționale permise de regulament (ex. aplicare în domenii specifice precum siguranță națională, drept penal, apărare);
 - crearea cadrului instituțional de sprijin;
 - completarea eventualelor goluri de reglementare;
- chiar dacă nu ar exista AI Act, proiectul legislativ ridică probleme serioase de coerență internă și aplicabilitate practică:
 - nu este prevăzut niciun mecanism de control, nicio autoritate desemnată, nicio procedură de contestare;
 - sancțiunile sunt disproportionale și aplicate fără o arhitectură instituțională: art. 10 prevede pedepse de până la 5 ani de închisoare pentru utilizare necorespunzătoare, dar nu există distincție între intenție, neglijență, eroare tehnică sau lipsa informării; art. 11 prevede amenzi de până la 100 milioane lei pentru persoane juridice, fără criterii graduale sau corelare cu gravitatea faptei;
- propunerea legislativă este lipsită de eficiență și eficacitate, având în vedere că nu clarifică instanțele responsabile (sau modul de determinare a acestor instanțe) de

certificarea, auditarea, aprobarea ori validarea științifică a sistemelor IA. Pentru o serie de termeni, cum ar fi „*platforme digitale*”, „*deepfake*”, „*dezvoltatorii de AI*”, „*supraveghere ilegală*”, nu există trimiteri la definiții legale care să le circumscrie juridic sensul, iar, în cazul sancțiunilor penale, nu este precizat modul în care se pune în mișcare acțiunea penală (din oficiu, la plângerea persoanei vătămate, la sesizarea altor autorități);

- textul nu este realizat în consultare cu specialiști sau cu entitățile vizate de reglementarea propusă (autorități publice, Consiliul Superior al Magistraturii etc.) și nu este luată în considerare dimensiunea transnațională a dezvoltării și utilizării inteligenței artificiale, care necesită o reglementare la nivelul Uniunii Europene, stadiul discuțiilor privind acest proces nefiind menționat de către autorii propunerii legislative;
- de asemenea, propunerea legislativă nu este corespunzător fundamentată, nu reglementează clar fiecare categorie de situații ce pot apărea în practică, este redactată la modul general și nu conține definiții pentru toți termenii utilizați;
- soluția legislativă nu îndeplinește standardele minime de calitate normativă și prezintă riscuri ridicate de neconstituționalitate, de neaplicabilitate practică și de conflict cu reglementările europene în materie, propunându-se un cadru sancționator gol, fără sistem administrativ, fără norme metodologice și fără responsabil clar.

Președinte,

Sterică EUDULEA

